

При затвердженні індивідуального плану наукової роботи здобувача / докторанта / аспіранта потрібно провести патентний пошук і на його основі заповнити Звіт про патентні дослідження.

Нижче наводиться: 1) перелік безкоштовних баз для проведення пошуку; 2) методичні рекомендації щодо оформлення звіту.

1) Перелік основних безкоштовних зарубіжних баз та Української для проведення Патентного пошуку;

– **ВОІВ**

- Всесвітня організація інтелектуальної власності
- <http://www.wipo.int/patentscope/en/>
- <http://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf>
  - ЄАПВ Євразійське патентне відомство
- <http://www.eapatis.com>
- Євразійський сервер ESP@CENET
- <http://ea.espacenet.com> (російськомовний інтерфейс)
  - ЄПВ Європейське патентне відомство
- <https://worldwide.espacenet.com/>
  - **Сполучені Штати Америки**
  - <http://www.uspto.gov/patents/process/search/index.jsp>
  - **Україна**
  - <https://sis.ukrpatent.org/uk/search/simple/>
  - **Російська Федерація**
- <https://www1.fips.ru/publication-web/bulletins/IZPM>

Повний перелік безкоштовних зарубіжних баз для проведення патентного пошуку можна подивитись на сайті УКРПАТЕНТУ :

<https://ukrpatent.org/uk/news/main/renew-list-db-02072021>

2) ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПАТЕНТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з ДСТУ 3575-97 (пункт 7.1) звіт про патентні дослідження складається з таких структурних елементів(додаток І):

- ◆ титульний аркуш;
- ◆ загальні відомості про об'єкт дослідження;
- ◆ список виконавців;
- ◆ зміст;
- ◆ основна частина (Форми Г1 – Г3);
- ◆ додатки (А,Б,В).

Титульний аркуш звіту про патентні дослідження має свою форму, дивись додаток І.

Приклад заповнення додатку 1: Титульна сторінка:

Міністерство охорони здоров'я України
Національний університет охорони здоров'я України
(НУОЗУ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА)
 вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, тел./факс: (044) 205-48-27, тел.: (044) 205-49-46

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
д.мед.н., професор

_____ **Н. О. Савичук**
 “ _____ “ _____ **2021р.**

З В І Т №
 про патентні дослідження
 _____ 2021 рік

Найменування і шифр теми: _____ (дисертаційна
 робота на здобуття наукового ступеня доктора наук / доктора філософії
 (кандидата наук) за спеціальністю _____ *шифр* _____ *назва*
спеціальності

Етап: підготовка до затвердження індивідуального плану наукової роботи
 здобувача / докторанта / аспіранта кафедри _____ (*назва*
кафедри)

Науковий консультант / керівник:
 (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Підпис

П. І. Б.

Виконавець:

Підпис

П. І. Б.

2021

Загальні відомості про об'єкт дослідження розміщують безпосередньо за титульним аркушем, починаючи з нової сторінки. При складанні даного розділу, особливу увагу розробник має спрямувати на правильний вибір та формулювання ОГД, а також його техніко-економічні показники (ТЕП). Об'єктом господарської діяльності в НДР є об'єкт розробки (винахід, що планується), тобто це кінцевий результат, який є метою дослідження. Якщо у дослідженні розглядають два ОГД, наприклад, спосіб діагностики та спосіб лікування, то за кожним з них складають форми звіту окремо.

Згідно з ДСТУ 3575-97 (пункт 3.1.13) ОГД є продукт (пристрій, речовина...); спосіб.

Приклади формулювання:

1. Неправильно.

ОГД - удари головного мозку; черепно-мозкова травма; ушкодження головного мозку; наслідки ударів ГМ; діагностика; рентгенівська КТ; прогнозування.

Треба. *Спосіб прогнозування розвитку наслідків ударів головного мозку.*

2. Неправильно

ОГД - променеві методи моніторингу радіаційних змін у легенях при лікуванні злоякісних пухлин грудної клітки.

Треба. *Спосіб діагностики радіаційних змін у легенях.*

3. Неправильно

Наведено три ОГД: "діагностика цереброваскулярних захворювань головного мозку з використанням методу МРТ"; "діагностика цереброваскулярної патології з використанням МРТ" та "кореляція даних МРТ і рентгенівської церебральної ангіографії".

Треба. *Спосіб променевої діагностики цереброваскулярних захворювань.*

4. Неправильно

Наведено три ОГД: "способи сучасної діагностики уражень серця при тривалому спостереженні за хворими на гіпертонічну хворобу різних стадій"; "способи сучасної діагностики уражень нирок при тривалому спостереженні за хворими на гіпертонічну хворобу різних стадій" та "розробити радіонуклідну діагностику алгоритму для виявлення уражень серця та нирок при тривалому спостереженні за хворими на гіпертонічну хворобу різних стадій".

Треба. *"Способи променевої діагностики органних порушень серця і нирок".*

5. Неправильно

ОГД: "пацієнти з цереброваскулярною патологією"; "клінічні, інструментальні, МРТ, статистичні методи дослідження".

Треба. *"Спосіб променевої діагностики гострої ішемії головного мозку.*

Список виконавців (додаток III) додається тільки до НДР. Якщо звіт оформлюють при плануванні дисертації, то виконавця пошуку (здобувача, аспіранта) наводять на титульному аркуші.

Зміст - дивіться додаток I.

2.2. Основна частина звіту про патентні дослідження

Основна частина (додаток І) включає заповненні форми трьох розділів Г. 1, Г. 2, Г. 3, кожен з висновками, та узагальнені висновки.

Усі форми заповнюються з використанням даних, одержаних у результаті проведення тематичного (предметного), іменного (фірмового), нумераційного, патентно-правового пошуків та пошуку патентів-аналогів.

2.2.1 Розділ Г.1. Визначення патентоспроможності ОГД (новизни, винахідницького рівня та промислової придатності)

Після систематизації усієї відібраної при пошуку документації проводять попередній аналіз, у результаті якого відбирають винаходи, які становлять інтерес для розробника. Дані про патентну документацію, відібрану для подальшого аналізу, вносять до **форми Г. 1. 1**. У графі 1 вказують назву об'єкта господарської діяльності і, якщо необхідно - його частин.

У графі 2 - наводять бібліографічні дані відібраного охоронного документа у такому порядку: держава видачі, вид документа (А.с. - авторське свідоцтво, Пат. - патент, А.з. - акцептована заявка, В.з. - викладена заявка, З. - заявка, С. - свідоцтво), номер документа, класифікаційний індекс (МПК А 61.....), відомості про заявника та власника охоронного документа (найменування, держава заявника та власника), номер заявки, дата її подання, дата публікації, назва винаходу.

У графі 3 наводять відомості щодо дії охоронних документів на момент проведення патентних досліджень.

Форма Г.1.1 Патентна документація, відібрана для подальшого аналізу

ОГД, його складові частини	Документи на об'єкти промислової власності	
	бібліографічні дані	Відомості щодо їхньої дії
1	2	3
Спосіб оцінки післяопераційних ускладнень при реконструктивній судинній хірургії	<u>Україна</u> Пат. № 62846 U, UA, МПК А61В 5/16 (2006.01). /Савін А.О. (UA); Гуменюк Л.М. (UA); Заявл. 04.07.2011; Опубл. 12.09.2011, бюл. № 17/2011. Спосіб реабілітації хворих з першим психотичним епізодом на стаціонарному етапі лікування.	Не діє
	<u>Росія</u>	Не діє

Дані про науково-технічну документацію, відібрану для наступного аналізу, наводять у **формі Г. 1. 2.** , вказують найменування ОГД, його складові частини (пункт 1), джерела науково-медичної інформації (пункт 2), їх бібліографічні дані (пункт 3).

Форма Г.1.2 Інша науково-технічна документація, відібрана для подальшого аналізу

ОГД, його складові частини	Джерела інформації	Бібліографічні дані
1	2	3
Способи оцінки радіаційних ефектів у онкологічних хворих	Гематология и трансфузиология. – 1991.	Индивидуальные дозы облучения, определенные двумя методами биологической дозиметрии у жителей чернобыльского региона и участников ликвидации аварии /Е.В. Домраева, Г.А. Клевезаль, В.В. Нечай и др. //Гематология и трансфузиология. – 1991. – N12. –.18-20.
	Мед.радиология. – 1990.	Прямое использование цитогенетических данных для построения прогностических кривых динамики числа нейтрофилов после острого гамма-облучения /Е.К.Пяткин, А.А. Чмркова, В.Ю. Соловьев, В.Ю. Нугис //Мед.радиология. – 1990. – N2. – С.29-32.
	Радиобиология. – 1992.	Цитогенетический эффект в лимфоцитах периферической крови как индикатор действия на человека факторов чернобыльской аварии /М.А. Пилинская, А.М. Шеметун, С.С. Дыбский и др. //Радиобиология. – 1992. – Т.32, вып.5. – С.632-638.

	Там же. – 1994.	Севаньяев А.В., Моисеенко В.В., Цыб А.Ф. Возможности применения методов биологической дозиметрии для ретроспективной оценки доз в связи с последствиями аварии на ЧАЭС. Оценка доз на основе анализ нестабильных хромосомных aberrаций //Радиац.биология и радиозэкология. – 1994. – Т.34, вып.6. – С.782-792.
--	-----------------	--

Якщо документ виявлено у переліку посилань статті або іншого джерела інформації, які переглядаються, і не знайдено його повний текст, то відомості про нього заносять до форми Г. 1. 3.

Форма Г.1.3 Документація, що відома з джерел посилання, але не виявлена в процесі пошуку

Бібліографічні дані щодо	
джерела посилання	документа, на який посилаються
1	2
База даних MEDLINE. – 2000	Lee M.T. Early detection of occult thyroid cancer metastases in small cervical lymph node by genetic analysis of fine-needle aspiration specimens //J.Otolaryngol. – 2000. – Vol.29, N5. – P.:322-326
Эпштейн Е.В. Диагностика и лечение рака щитовидной железы //Журн. АМН України. – 1999. – Т5, №3. – С.516-524	Maxxon H.R., Smith H.S. Radioiodine-131 in the diagnosis and treatment of metastasis and treatment of metastatic well differentiated thyroid cancer //Endocrinol.Metabol.Clin.North Amer. – 1990. – Vol.19, №3. – P.685-717

Результати аналізу технічного рівня ОГД заносять до форми Г. 1. 4, у якій наводять основні кількісні та якісні показники технічного рішення. Ці показники відбирають з номенклатури споживчих властивостей, наведених у промислових каталогах (усі техніко-економічні показники об'єктів-аналогів мають бути наведені в єдиній системі одиниць вимірювання), стандартизованих або затверджених технічних умов, методичних рекомендацій та наукових статей.

Приклади формулювання техніко-економічних показників за різними ОГД:

- ◆ *Матеріал для зубів може характеризуватися такими техніко-економічними показниками: швидкість затвердіння матеріалу; твердість; в'язкість; кольорова гама; вартість; токсичність; доступність сировинної бази та ін.*
- ◆ *Спосіб лікування - медикаментозний: терміни настання ремісії; лікарські засоби, які застосовують; кількісні показники лікарських засобів, що використовують; терміни застосування лік; технологія, послідовність приймання; наявність або відсутність побічної дії; токсичність; кількість ліжко-днів; виникнення рецидивів; вартість препаратів тощо.*

- ♦ **Спосіб діагностики:** точність; специфічність; оперативність; чутливість; застосовані технічні засоби; ускладнення; травматичність; вартість процедури тощо.

У графи 3,4,5 заносять дані про об'єкти-аналоги. При їх виборі слід виходити з умов їх функціональної однорідності. Заповнення графи 6 на етапі формування плану досліджень і розробки не проводять, бо показники об'єкта, що планується до розробки, мають відповідати показникам перспективного зразка. У графу 7 "ТЕП перспективного зразка" на етапах формування плану досліджень заносять значення показників, які прогнозують на рік початку випуску об'єкта.

Форма Г.1.4 Техніко-економічні показники ОГД та об'єктів аналогічного призначення

Найменування та одиниці виміру	Техніко-економічні показники					
	об'єкта за стандартом або технічними умовами	об'єкта – аналога (держава, фірма, організація, модель, рік освоєння)			ОГД, Україна, ПХС АМН, 2002	перспективного зразка
		США, Krag, M. VSF, 1997	Росія, Тюменська медична академія, 1997	Росія, Алтайський державний медичний університет, 1998		
Вид оперативного доступу	Немає	Двобічний	Однобічний (право- або лівобічний)	Однобічний (по середній лінії)	Однобічний	Однобічний
Тип фіксатора	Немає	Транспедикулярний клемповий фіксатор на гладких стрижнях	Транспедикулярна фіксація, планка з шурупами	Фіксація за допомогою пластин з пірамідальними шипами	Транспедикулярна фіксація	Транспедикулярна фіксація
Вид фіксації	Немає	Немає даних	За остисті відростки та корені дуг хребта	За остисті відростки	За остисті відростки	За остисті відростки
Стабільність конструкції	Немає	Висока за рахунок редуційної рамки з особливим кріпленням	Підвищена	Підвищена	Підвищена	Підвищена
Післяопераційні ускладнення	Немає	Немає	Поломки відсутні	Немає даних	Поломки відсутні	Немає

Форма Г.1.5 – Аналіз новизни, винахідницького рівня і промислового застосування ОГД - заповнюють, якщо у процесі виконання НДР створюється

патентоспроможний об'єкт. Як заповнювати цю таблицю, наведено на прикладі способу діагностики метастазування РЦЗ у лімфовузли.

Форма Г.1.5 Аналіз новизни, винахідницького рівня та промислової придатності ОГД

ОГД, його складові частини		Прототип		Очікуваний результат	Можливо сті використання у промисловості або іншій сфері діяльності	Номер пода ної заявки, дата подачі заявки
назва	сукупність ознак	бібліографічні дані	Сукупність ознак			
1	2	3	4	5	6	7
Спосіб Діагностики метастазування РЦЗ у лімфовузли	Сукупність ознак: метод діагностики: лімфосцинтиграфія, доплерографія, імуноцитохемія; РФП: ^{99m}Tc -MIBI, ^{99m}Tc -panocol; гістологічні дослідження вузла; виявлення метастатичних лімфоузлів: чутливість, специфічність	П. №19254, UA, МПК G01N33/48 3. /ХНДІ медичної радіології МОЗУ. – 3. № 4905993, заявл.28.01.91, опубл. 25.12.97. Спосіб діагностики раку щитовидної залози	Сукупність ознак: введення РФП, ехографія ділянки шиї, сцинтиграфія, визначення гіпо-ехогенних або гіпер-ехогенних ділянок пухлини, встановлення метастазів РЦЗ у лімфовузли шиї	Підвищення чутливості та специфічності виявлення метастазів у лімфовузли	Можливе використання у виявленні метастазування РЦЗ у лімфовузли шиї	Ще немає

Визначення ситуації відносно використання прав на об'єкти промислової власності. В основу ситуації щодо використання прав на ОПВ покладено статистичну обробку патентної документації, які належить до об'єкта патентних досліджень. Об'єктивність одержуваних даних зумовлює цінність статистичної обробки.

У висновках по розділу Г. 1 можуть бути висвітлені: перспективні ідеї та рішення, які вносять корінні зміни в об'єкт медичної технології (ОГД); кращі об'єкти-аналоги, відомі у практичному використанні, та їх ТЕП; тенденції, спрямовані на вдосконалення ОГД; основні установи, які займаються розв'язанням даної проблеми.

2.2.2 Визначення ситуації щодо використання прав на об'єкти промислової власності

В основу заповнення розділу Г.2. покладено аналіз ситуації відносно використання прав на ОПВ з урахуванням статистичної обробки патентної документації, яка стосується об'єкту патентних досліджень.

При визначенні патентної ситуації на всіх етапах планування та виконання НДР рекомендується такий порядок:

- визначення динаміки патентування (форма Г.2.1);
- взаємне патентування відносно ОГД, його складових частин (форма Г. 2.2);
- документи-аналоги (форма Г. 2.3);
- аналіз можливості використання в ОГД відомих об'єктів промислової власності (Г. 2.4);
- ліцензійна діяльність фірм (форма Г. 2.5).

Динаміка патентування

Під динамікою патентування розуміють зміни винахідницької активності у досліджуваній галузі медицини за певний період. Винахідницьку активність характеризують кількість заявок на винаходи, подані у певній країні за певний період часу, оскільки цей показник може відображувати ступінь ефективності наукових досліджень і розробок та стан позиції розробки на світовому ринку.

Для визначення динаміки патентування масив охоронних документів (а.с., патенти і викладені заявки), які відображені у формі Г. 1.1., систематизують за заявниками і за датами їх подання, при цьому виключають з масиву патенти-аналоги. При підрахунку охоронних документів, виданих національним заявникам, ураховують усі охоронні документи, знайдені у процесі пошуку та ті, що належать цим заявникам.

При дослідженні динаміки патентування визначають, на які роки припадає найбільш інтенсивна винахідницька діяльність за даним видом техніки у кожній з країн досліджень, і який, у кількісному вигляді, стан патентування в досліджуваній галузі медицини на момент виконання патентних досліджень. При аналізі винахідницької активності за роками подання заявки слід ураховувати, що не всі винаходи будуть ураховані у перші та останні роки пошуку, що зумовлено відмінністю систем діловодства за заявками у національних патентних відомствах.

Результати аналізу заносять до **форми Г. 2.1 "Динаміка патентування"**. У графі 1 наводять найменування ОГД або його складових частин, які було обрано як предмет пошуку. При цьому динаміку патентування простежують з кожного предмета пошуку окремо (кількість форм Г. 2.1 відповідає кількості предметів пошуку).

У графі 2 указують країну-заявника. Кількість граф, починаючи з 3 залежить від періоду часу, за який виявлено охоронні документи. У кожній графі починаючи з 3, указують кількість патентів, надрукованих заявок, поданих у даному році, як дріб, при цьому у чисельнику указують кількість патентів, за якими одержано охоронні документи національними заявниками, у знаменнику -

кількість заявок, виявлених у процесі пошуку. У графі "Всього" наводять загальну кількість виявлених охоронних документів по кожній з країн-заявників та по усіх країнах разом.

Форма Г. 2.1 Динаміка патентування

ОГД, його складові частини	Держава заявника	Документи на об'єкти промислової власності за роками подання (за винятком документів-аналогів)								Всього
		1984- 1990	1991- 1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Спосіб комплек сної терапії онколо гічних хворих	SU	4	-	-	-	-	-	-	-	4
	UA	3	-	1/-	-	1/-	-	-	-	5
	RU	1	2	1/-	2/-	-	-	-	-	6
	GB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	DE	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	US	-	-	-	-	-	1/-	2/-	4/-	7
	FR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	JP	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітка. Чисельник – кількість винаходів, на які видано охоронні документи; Знаменник – кількість поданих заявок на винаходи (викладені заявки та заявки, відомості про які знайдені за документами-аналогами).

Для визначення структури взаємного патентування весь масив охоронних документів систематизують за країнами патентування, а усередині країн - за національними та іноземними заявниками (включаються у статистику патенти-аналоги). Одержані дані заносять до форми Г. 2. 2. таким чином:

- у графі 1 наводять найменування держави-заявника;
- у графах 2-6 (залежно від кількості країн патентування) - кількість охоронних документів, одержаних у державі патентування і державі-заявника, вказують за державами-заявниками;
- у графі 7 - загальну кількість охоронних документів, одержаних національними заявниками;
- у графі 8 - загальну кількість охоронних документів, одержаних у державах патентування;
- у графі 9 - загальну кількість охоронних документів, які належать державі-заявнику. Після заповнення граф 1 – 9 указують у графі 1 загальну кількість охоронних документів, виданих у даній країні іноземним заявникам (підсумовувати кількісні значення по вертикалі).

Особливі труднощі викликає аналіз охоронних документів, одержаних за процедурою ЄПВ, РСТ. При аналізі охоронних документів, виданих за нею, можуть скластися ситуації, які передбачають різний підхід до заповнення форми Г. 2.2. При її заповненні документ, виданий за процедурою ЄПВ та РСТ, ураховується як виданий у країні пріоритету і, якщо виявлено патенти-аналоги в інших країнах, ураховують як документи, видані у цих країнах, але такі, що належать країні пріоритету. Крім того, необхідно введення до форми Г. 2.2 графі із зазначенням країни ЄПВ та РСТ. У такі графі форми Г. 2.2 заносять відомості

про охоронні документи, одержані згідно з процедурою ЄПВ та РСТ. У графі 7 - кількість документів на об'єкти промислової власності поділено на три частини: національні - документи, одержані у країні-заявника; одержані в інших країнах - документи, заявки на які подано в інші країни і одержано патенти (включаючи патенти-аналоги); всього - загальна кількість охоронних документів, які належать заявникам даної країни. У графі "Всього документів, виданих іноземним заявникам" указують охоронні документи, видані у країні патентування, які належать іноземним заявникам (підсумовування кількісних значень по вертикалі). Аналіз структури взаємного патентування дозволяє визначити країни, ринки яких є перспективними для комерційної реалізації розробленої продукції і технології. Такі висновки ґрунтуються на тому факті, що правова охорона ОГД за межами країни дислокації потребує більших додаткових витрат, які можуть бути пов'язані з конкурентною боротьбою або з передбачуваними поставками продукції у цей регіон.

Форма Г. 2.2 Взаємне патентування щодо ОГД, його складових частин

Держава заявника	Держава патентування							Кількість документів на об'єкти промислової власності		
	SU	UA	RU	GB	US	FR	JP	національних	одержаних в інших державах	всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
SU	4	-	-	-	-	-	-	4	-	4
UA	-	5	-	-	-	-	-	5	-	5
RU	-	-	6	-	-	-	-	6	-	6
GB										
US	-	-	-	-	7	-	-	7	-	7
FR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього документів, виданих іноземним заявникам	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22

У формі Г.2.3 наводять дані про патенти-аналоги, тобто - охоронні документи, одержані за однією пріоритетною заявкою (одне технічне рішення) у різних країнах. Виявлення патентів-аналогів і фірм, які володіють ними, дозволяє виявити найбільш значущі технічні рішення і фірми-власники цих документів, а крім того, країни передбачуваної комерційної реалізації продукції.

Заповнення форми Г.2.3 виробника проводять таким чином: у графі 1 наводять ім'я власника охоронного документа (фізична або юридична особа) на мові оригіналу); у графі 2 - номер пріоритетної заявки (номер первинної заявки у країні дислокації патентовласника); у графі 3 - дату пріоритету, дату подання

пріоритетної заявки; у графі 4 - назву об'єкта промислової власності, подану в даному документі. Якщо у країні пріоритету охоронний документ не виявлений на дату проведення патентного пошуку, то наводять назву, зафіксовану у патенті-аналозі. У графі 5 указують країни видачі патентів-аналогів, номери охоронних документів і дати публікації у цих країнах.

Форма Г.2.3 Документи-аналози

Заявник, власник охоронного документа	Номер пріоритетної заявки	Дата пріоритету	Назва об'єкта промислової власності	Держава видачі, номер та дата публікації документа				
				UA*	RU	GB	FR	US
1	2	3	4	5	6	7	8	9
The Government of USA Department of Health and Human Services (USA)	51257	30.06.1997	Нова технологія спектрального вегетативного розмноження (хромосомні аберації в ракових клітинах)	9900520 7.01. 1999	9900520 7.01. 1999	9900520 7.01. 1999	9900520 7.01. 1999	9900520 7.01. 1999

Примітка. *UA – Україна; RU – Росія; US – США; GB – Великобританія; FR – Франція.

Аналіз можливості використання в ОГД відомих об'єктів промислової власності дозволяє виявити основні напрямки удосконалення споживчих властивостей ОГД. При заповненні форми Г.2.4 у графі 1 зазначають найменування ОГД і/або його складових частин, у графі 2 - бібліографічні дані документів промислової власності, спрямованих на удосконалення техніко-економічних та медико-соціальних показників розроблюваного або створеного ОГД, у графі 3 - суть об'єкта промислової власності (шлях реалізації удосконалення продукції), у графі 4 - очікуваний результат від використання об'єкта промислової власності.

Форма Г.2.4 Аналіз можливості застосування в ОГД відомих об'єктів промислової власності

ОГД, його складові частини	Документи на об'єкти промислової власності (бібліографічні дані)	Суть об'єкта промислової власності	Очікуваний результат від застосування
1	2	3	4
Спосіб діагностики метастазування РЦЗ у лімфовузли	Пат. №19254, UA, МПК G01 N33/483. /ХНДІ медичної радіології МОЗ України. – З. № 4905993/SU; Заявл. 28.01.91; Опубл. 25.12.97. Спосіб діагностики раку щитовидної залози	Суть способу - введення РФП, проведення ехографії ділянки шиї, сцинтиграфії, визначення гіпоехогенних або гіперехогенних ділянок пухлини, а метастази РЦЗ у лімфовузли шиї встановлюють при наявності фіксації препарату у цих ділянках	Виявлення метастазування РЦЗ у лімфовузли шиї

Форму Г. 2.5 заповнюють за результатами аналізу ліцензійної діяльності фірм у відношенні об'єкта розробки. У графі 5 форми Г. 2.5 указують основні умови укладання договору, обсяг прав (виключне, невиключне). Решта граф пояснень не потребує. Якщо на цьому етапі ніякої ліцензійної діяльності не виявлено, через усі графи форми Г. 2.5 роблять запис: “Ліцензійної діяльності щодо ОГД, його складових частин не виявлено”.

У висновки з розділу Г.2 необхідно зазначити:

- провідні країни і фірми, у тому числі провідні організації, які працюють у досліджуваній галузі;
- країни, перспективні для комерційної реалізації об'єкту дослідження (тобто такі, що мають потребу у подібних об'єктах, але самі розробляють, патентують та виробляють мало);
- країни із сприятливою патентною ситуацією для розробки та реалізації об'єкта дослідження: наявність власних ресурсів і відсутність патентів, виданих зарубіжними заявниками;
- відомості про патентно-ліцензійну діяльність фірм.

У висновках з цього розділу можуть бути відображені інші відомості, залежно від країни розробки, цілей патентних досліджень на цій стадії (оцінка патентування, експорту, продажу ліцензії, кон'юнктури ринку, конкурентоспроможності об'єкта).

2.2.3 Виявлення порушень прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності (Розділ Г. 3.)

Визначення ситуації відносно використання прав на об'єкти промислової власності передбачає аналіз сукупності відомостей про патентно-правовий захист технічних, художньо-конструкторських рішень і товарних знаків, які належать до об'єкта господарської діяльності та реалізації цих прав шляхом укладання ліцензійних угод, надання прав на використання ноу-хау, заключення контрактів на виконання послуг "інжиніринг". Аналіз патентної документації дозволить виявити: появу нових технологій, удосконалення товарів і послуг, географію ринків збуту, які опановують, стан правового захисту об'єктів промислової власності.

В основу визначення ситуації стосовно використання прав на об'єкти промислової власності покладено статистичну обробку патентної документації, що належить до об'єкта патентних досліджень, яка забезпечить об'єктивність одержуваних даних. При визначенні патентно-ліцензійної ситуації ДСТУ 3575-97 пропонує виконувати такі види робіт: визначення динаміки патентування відносно ОГД, його складових частин, виявлення документів-аналогів, аналіз можливості використання у ОГД відомих об'єктів промислової власності, дослідження ліцензійної діяльності фірм, організацій відносно ОГД, його складових частин.

На етапі формування плану досліджень і розробок форми Г. 3.1, Г. 3.2, Г. 3.3 додають до звіту про патентні дослідження. Через усі графи цих форм робиться запис: "На етапі формування плану досліджень і розробок дослідження не проводилися".

Патентні дослідження щодо забезпечення патентної чистоти ОГД, тобто виявлення порушень прав власників чинних охоронних документів і заявників на об'єкти промислової власності (розділ Г. 3 ДСТУ 3575-97) проводять у випадках:

- 1) виконання прикладних науково-дослідних розробок (НДР), результатом яких є конкретне технічне рішення;
- 2) суттєвого вдосконалення об'єктів, що існували раніше;
- 3) стандартизації (розробки нових і перегляді існуючих стандартів);
- 4) експонуванні ОГД на виставках та ярмарках, які організуються на території України та за кордоном;
- 5) передачі науково-технічної документації за кордон;
- 6) надання ліцензій;
- 7) постачання ОГД на експорт.

Під патентною чистотою ОГД розуміють юридичну властивість ОГД, яка полягає у тому, що він може бути вільно використаний у країні реалізації без ризику порушення чинних на її території охоронних документів виключного права, що належать третім особам.

Робота щодо забезпечення патентної чистоти ОГД починається на етапах планування НДР і триває на наступних етапах розробки, освоєння і реалізації ОГД. Метою цієї роботи є виявлення усіх чинних охоронних документів, які

мають відношення до розроблюваного об'єкта, їх аналіз, оцінка ситуації, яка склалася, за даним видом продукції, вироблення рекомендацій для розробки.

Предметом дослідження НДР на патентну чистоту є конкретний результат, яким вона закінчується і який може бути визнаний охороноспроможним, тобто нова речовина, одержана у процесі наукових досліджень, спосіб лікування, діагностичний метод, пристрій медичного призначення.

Великий вплив на визначення предмета досліджень має законодавство обраних країн. До норм патентного законодавства, які необхідно враховувати при патентних дослідженнях, належать:

- види промислової власності;
- об'єкти, на які можуть бути видані охоронні документи;
- терміни дії цих документів;
- наявність непрямого захисту виробів;
- процедура розгляду заявок;
- судова практика;
- участь країн у різних угодах.

При проведенні патентних досліджень на патентну чистоту за країнами, наприклад, в Україні, де існує інститут непрямого захисту продукту, необхідно робити перевірку способу одержання даного продукту. При проведенні пошуку на патентну чистоту за фондом України до уваги беруть лише патенти, видані на території України та чинні на момент перевірки.

Основним видом пошуку при перевірці на патентну чистоту є тематичний пошук, іноді його доповнюють фірмовим пошуком, коли відомо, що за даним об'єктом фірма виявляється провідною у світі. Для збереження часу доцільно застосовувати нумераційний пошук.

При пошуку використовують:

- Офіційний бюлетень Держпатенту України "Промислова власність" з 1993 року;
- Описи до чинних патентів, які мають відношення до досліджуваного об'єкта техніки.

Далі розглянемо патентні фонди країн, за якими проводився пошук, де медичні методи лікування і діагностики включено до переліку об'єктів патентного захисту (Росія, США, Японія та ін.).

При проведенні патентного пошуку на патентну чистоту по Росії до уваги приймають лише чинні патенти, які видано на території Росії. При пошуку використовують такі офіційні інформаційні видання:

1. Бібліографічний покажчик патентів, діючих у Росії.
2. Офіційний бюлетень Комітету Російської Федерації з патентів і товарних знаків "Изобретения".
3. Описи до патентів, що мають відношення до досліджуваного об'єкта техніки.

Результати експертизи ОГД на патентну чистоту оформляються відповідно до вимог ДСТУ 3575-97 (розділ Г. 3). Заповнення **форми Г. 3.1** - у графі 1 указують перелік складових частин об'єкта, які мають підпадати під перевірку на патентну чистоту.

Складові частини об'єкта перелічують від загального до окремого, тобто від об'єкта взагалі (загальне компонування, технологічний процес і т.д.) до його складових частин (елементів). Причому, спочатку вказують складові частини, які підлягають перевірці, потім - які не підлягають через відомості про них із різних джерел інформації. У графі 2 наводять номер останнього за датою затвердження креслення, у якому точно відображено виділений для перевірки елемент пристрою або інший документ (ДСТУ, ОСТ, ТУ, технологічний регламент та ін.), що відображує технічну суть елемента складової частини об'єкта, який перевіряють. У графі 3 перелічують країни, стосовно яких проводять дослідження патентної чистоти об'єкта.

У графу 4 заносять відомості про публікації науково-технічної і патентної інформації, які мають відношення до ОГД. Сюди заносять відомості про публікації, відомість яких може перевищувати термін дії патенту або бути меншою цього терміну. У першому випадку знайдене джерело дозволяє зробити висновок про недоцільність проведення експертизи на патентну чистоту відносно країн із світовою новизною, і у графі 5 відповідно робиться запис: "не підлягає у зв'язку з давністю відомості". У другому випадку джерела відомості науково-технічної і патентної інформації можуть бути використані для опротестування патентів, що "заважають", у графі 5 відповідно роблять запис "підлягає". У графі 6 форми Г. 3.1 наводять чинні охоронні документи (у тому числі патенти-аналоги), які підлягають порівняльному аналізу, бо досить близько торкаються об'єкта, який перевіряють.

Результати порівняльного аналізу ОГД і патентів, зазначених у графі 6 форми Г.3.1, наводять у **формі Г.3.2**. Заповнення форми Г.3.2 - Порівняльний аналіз об'єктів промислової власності і ОГД.

Порівняльний аналіз запатентованого технічного рішення та об'єкта перевірки проводять, виходячи з такого:

- обсяг прав патентовласника визначається, насамперед, з буквального тексту патентної формули та сукупністю усіх ознак, включених у пункт формули, що аналізується, незалежно від того, чи є ці ознаки самі по собі відомими або новими;

- досліджуваний об'єкт підпадає під дію охоронного документа, якщо використано усю сукупність ознак хоч би одного з незалежних пунктів формули.

При заповненні форми Г.3.2 у графі 1 указують найменування об'єкта або його складових частин, за якими проводять порівняльний аналіз, із зазначенням номера креслення, ДСТУ, ТУ, що розкриває технічну суть порівняльного об'єкта. У графі 2 вказують країну видачі, номер і вид охоронного документа, що підлягає порівняльному аналізу.

У графах 3,4 наводять відповідно порівняльні ознаки об'єкта за охоронним документом та ОГД. Спочатку вказують пункт формули, що аналізується, наприклад, пункт 1 самостійний, пункт 2 незалежний від першого і т.д. У графі 3 наводять пункт формули, що аналізується, цілком з розбивкою на ознаки, причому, для кожної з них послідовно присвоюють порядковий номер. У графі 4 наводять відповідні ознаки ОГД. У графах 5,6 подають результати проведеного порівняльного аналізу об'єкта за охоронним документом та ОГД. При цьому у

графі 5 дають висновки за кожною ознакою ("використано", "не використано"), у графі 6 - висновки за кожним пунктом формули: "використано" - коли використано усі без винятку ознаки пункту формули, що аналізується, "не використано" - коли не використано хоч би одна ознака. У графі 7 наводять висновки за охоронним документом взагалі - "підпадає", коли у досліджуваному об'єкті використано усі ознаки, "не підпадає", коли не використано хоч би одну ознаку незалежного пункту формули.

При заповненні форми Г. 3.3 "Висновки про порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності" у графі 1 перелічують країни, за якими була проведена перевірка на патентну чистоту. Дані цієї графі мають збігатися із даними графі 3 форми Г. 3.1. У графі 2 указують, має або не має патентну чистоту об'єкт, який перевіряється, за кожною з країн перевірки, а також останнє переглянуте джерело, наприклад, по Україні - переглянуто офіційний бюлетень "Промислова власність", № 2 від 25.02.98. Графу 3 заповнюють у тому випадку, якщо є охоронний документ, який позбавляє об'єкт патентної чистоти. Тут же вказують дату початку дії охоронного документа та вид промислової власності. Наприклад, патент України на винахід № 22653 чинний з 05.04.95 р. У графі 4 наводять відомості про чинні патенти, у тому числі документи-аналоги, які позбавляють об'єкт патентної чистоти: країна, номер охоронного документа із зазначенням виду промислової власності і дати початку дії кожного документа-аналога. У графі 5 за результатами експертизи дають рекомендації про можливість реалізації об'єкта, які залежать від цілей експертизи. Наприклад, якщо експертиза проводилася з метою експорту об'єкта, експонування на виставці, то слід зазначати: "експорт до Росії можливий, об'єкт має патентну чистоту відносно Росії" або "при вирішенні питання про експорт до Росії враховувати наявність чинного патенту Росії №... (чинний до...)".

У висновках по розділу Г. 3 необхідно висвітлити ситуацію відносно використання прав на об'єкти промислової власності за результатами аналізу сукупності відомостей про патентно-правовий захист технічних рішень, які належать до об'єкта господарської діяльності. Вказати власників технічних рішень, умови реалізації прав власності, перелічити ліцензійні угоди на винаходи та ноу-хау.

2.2.4 Загальні висновки звіту

Загальні висновки починають з фрази "у процесі проведеного аналізу патентної і науково-медичної інформації на предмет встановлення патентоспроможності ОГД, тобто на новизну, винахідницький рівень і промислове впровадження було встановлено:...". Далі за пунктами висвітлюють основні результати патентних досліджень: стан проблеми, її актуальність, об'єкт господарської діяльності, його патентоспроможність та техніко-економічні показники, динаміку патентування та взаємного патентування, провідні країни в галузі розробки ОГД, провідні фірми - патентовласники, новизну, винахідницький рівень та промислову придатність ОГД, основні тенденції розвитку науки з проблеми пошуку, результати досліджень на патентну чистоту.

Узагальнені висновки за результатами патентних досліджень

У процесі проведеного аналізу патентної і науково-медичної інформації на предмет встановлення патентоспроможності ОГД, тобто на новизну, винахідницький рівень і промислове впровадження було встановлено:

1.

2.

і так далі ....

Додаток А

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

професор

_____ Н. О. Савичук
 “ _____ “ _____ 20_ р.

ЗАВДАННЯ № /20_

на проведення патентних досліджень за темою _____ (дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня доктора наук / доктора філософії (кандидата медичних наук) за спеціальністю _____ (шифр і назва наукової спеціальності))

Етап: підготовка до затвердження індивідуального плану наукової роботи докторанта / аспіранта кафедри _____ (назва кафедри)

Мета патентних досліджень: _____

Таблиця А1. Види робіт під час патентних досліджень та виконавці:

Види робіт	Підрозділи-виконавці	Відповідальні виконавці (П.І.П.)	Строки виконання робіт	Звітний документ
1. Визначення патентноспроможності				Форми Г.1.1-1.5
2. Визначення патентної ситуації відносно використання прав на об'єкти промислової власності				Форми Г.2.1-2.5
3. Складання звіту				Звіт

Науковий керівник:
 (науковий ступінь, вчене звання)

_____ підпис

П.І.Б.

Патентознавець:

Кравчук Л. Г.

РЕГЛАМЕНТ ПОШУКУ № /202_

Найменування теми: _____ (дисертаційна
робота на здобуття наукового ступеня доктора наук / доктора філософії (кандидата медичних
наук) за спеціальністю _____ (шифр і назва
наукової спеціальності)

Етап: заключний

Номер, дата завдання на проведення патентних досліджень: № _____ від _____

Обґрунтування регламенту пошуку:

Початок пошуку _____ ; Закінчення пошуку _____ ;

Таблиця Б.1

Предмет пошуку (ОГД, його складові частини)	Мета пошуку інформації	Держава пошуку	Класифікаційні індекси; МПК, УДК	Ретроспективність пошуку	Джерела інформації
1	2	3	4	5	6

Науковий керівник:
(науковий ступінь, вчене звання)

П.І.Б.
підпис

Патентознавець:

Кравчук Л. Г.

Додаток В

ДОВІДКА ПРО ПОШУК №

Завдання на проведення патентних досліджень № від _____

Етап: заключний

Номер, дата регламенту пошуку № від _____

Початок пошуку _____; Закінчення пошуку _____;

Таблиця В.1. Джерела інформації, використані під час проведення пошуку

Предмет пошуку (ОГД, його складові частини)	Держава пошуку	Класифі- каційні індекси	Інформаційна база, використана під час пошуку	Бібліографічні дані першого та останнього за хронологією джерела інформації	
				Патентна інформація	Інша науково-технічна інформація
1	2	3	4	5	6

Висновки про виконання регламенту пошуку: регламент виконано повністю без пропусків.

Науковий керівник:

П.І.Б.

(науковий ступінь, вчене звання)

підпис

Патентознавець:

Кравчук Л. Г.

***

Приклад заповнення додатків: А, Б, В.

//Додаток А

ЗАТВЕРДЖУЮ**Проректор з наукової роботи,****д.мед.н., професор**_____ **Н.О. Савичук**“ _____ “ _____ **20_ р.****ЗАВДАННЯ № _____ /20_ р.**

на проведення патентних досліджень за темою: «????» (дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня доктора наук / доктора філософії (кандидата наук) за спеціальністю ?????).

Етап: підготовка до затвердження індивідуального плану наукової роботи докторанта / аспіранта кафедри ?????.

Мета патентних досліджень: визначення патентної ситуації щодо теми наукової роботи.

Види робіт	Підрозділи-виконавці	Відповідальні виконавці (П.І.П.)	Строки виконання робіт	Звітний документ
1. Визначення патентоспроможності рішень по темі	Кафедра ??? НУОЗУ імені П. Л. Шупика	ШБ	-----	Форми Г.1.1.– Г.1.5.
2. Визначення ситуації щодо використання прав на ОПВ*			-----	Форми Г.2.1.– 2.5.
3. Виявлення порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на ОПВ			-----	Форми Г.3.1.– Г.3.3.
4. Складання звіту			-----	Звіт

24

Науковий консультант / керівник:**Зав. кафедри НУОЗУ імені П.Л.Шупика****д. мед. наук, професор****Іванов І.І.****Патентознавець:****Кравчук Л.Г.**

РЕГЛАМЕНТ ПОШУКУ № /20_ р.

Найменування теми: ??? (дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня доктора наук / доктора філософії (кандидата наук) за спеціальністю ???

Номер, дата завдання на проведення патентних досліджень: № від 20__ р

Обґрунтування регламенту пошуку: патентний пошук проводився по Україні та Росії, а також економічно розвинутих країнах світу, Європейському патентному відомству (EP) та Всесвітній організації інтелектуальної власності (WO).

Ретроспективність пошуку становить 10 років – період оновлення даного напрямку медичної галузі.

Початок пошуку: листопад 20__ р.;

Закінчення пошуку: грудень 20__ р.;

Таблиця Б.1

Предмет пошуку (ОГД, його складові частини)	Мета пошуку інформації	Держава пошуку	Класифікаційні індекси; МПК, УДК	Ретроспективність пошуку	Джерела інформації
1	2	3	4	5	6
«Спосіб...»	Підбір і аналіз інформації що пов'язана з темою плануємого наукового дослідження	Україна, Росія, США, ...	A61B 5/00 A61K 31/00 G01N 33/48 УДК: 016/81:1 7	2012 – 2021	Патентна інформація Електронні патентні бази даних різних країн. Інша науково-технічна інформація Провізор – 2016; Лікарська справа – 2011; Автореферат дис. к.мед.н. – 2009. ...

Науковий консультант / керівник:

Зав. кафедри НУОЗУ імені П.Л.Шупика

д. мед. наук, професор

Іванов І.І.

Патентознавець:

Кравчук Л.Г.

ДОВІДКА ПРО ПОШУК № /20_р.

Завдання на проведення патентних досліджень: № від 20_р.

Етап: .Заключний

Номер, дата регламенту пошуку: № від 20_р.

Початок пошуку: листопад 20_р.; Закінчення пошуку: грудень 20_р.;

Таблиця В.1. Джерела інформації, використані під час проведення пошуку

Предмет пошуку (ОГД, його складові частини)	Держава пошуку	Класифікаційні індекси	Інформаційна база, використана під час пошуку	Бібліографічні дані першого та останнього за хронологією джерела інформації	
				Патентна інформація	Інша науково-технічна інформація
1	2	3	4	5	6
«Спосіб ...»	Україна, Росія, США, ...	МПК A61B 05/00 10/00 A61K 31/00 33/00 35/00 G01N 33/49 33/50 33/53 УДК 016/81:17	Національна медична бібліотека; База даних національної медичної бібліотеки США «Medline» у режимі on-line доступу через Internet	Електронні пошукові бази різних країн	Journal of Allergy and Clinical Immunology 2015; Curr Allergy Asthma Rep, 2015;

Висновки про виконання регламенту пошуку: регламент виконано повністю без пропусків.

Науковий консультант / керівник:

Зав. кафедри НУОЗУ імені П.Л.Шупика
д. мед. наук, професор

Іванов І.І.

26

Патентознавець:

Кравчук Л.Г.

Перелік посилань

1. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення: ДСТУ 3575-97 /Розробники: Г.П. Крайчинська, Г.П. Добриніна, В.П. Герчанівська та ін. – К.: Держстандарт України, 1997. – 14 с.
2. Патентні дослідження: Метод. рекомендації /За ред. В.Л. Петрова. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 1999. – 264 с.
3. Методические рекомендации по проведению патентных исследований. – М.: ВНИИПИ, 1988. – 174 с.
4. Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення: ДСТУ 3278-95 /Розробники: В.С. Тимошенко, Г.Г. Бакунова. – К.: Держстандарт України, 1996. – 40 с.
5. ПАТЕНТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У МЕДИЦИНІ: порядок оформлення звіту / Артамонова Н.О., Буслович Ф.Ю., Масіч О.В., Овсяннікова Л.М., Сульдїна З.П. //Методичний посібник, АМН України ІНСТИТУТ медичної радіології ім. С.П.ГРИГОР'ЄВА – Київ 2002.